

تحليل هفته

شماره: 509

(15 - 20 دلو 1404 هـ ش)

هيئت صلح ترامپ محور؛ اهداف و آينده آن

اين نشريه هفته وار، تحليل رويدادهای مهم سياسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- هیئت صلح ترامپ محور؛ اهداف و آینده آن 3
- محتوای هیئت صلح ترامپ 3
- هیئت صلح ترامپ محور 5
- اهداف ترامپ از تأسیس هیئت صلح 6
- آیا این هیئت برای صلح غزه ایجاد شده است؟ 6
- آینده هیئت صلح 7
- نتیجه گیری 8
- منابع 9

هیئت صلح ترامپ محور؛ اهداف و آینده آن

مقدمه

رئیس‌جمهور ایالات متحده، دونالد ترامپ، در اواخر سپتامبر سال ۲۰۲۵ میلادی از تشکیل «هیئت صلح» (Board of Peace) خبر داد. این هیئت بخشی از مرحله دوم برنامه ۲۰ ماده‌ای او بود که هدف آن خاتمه دادن به جنگ غزه میان کیان صهیونیستی و حرکت مقاومت اسلامی حماس اعلام شده بود.

تصور اولیه این هیئت تنها ایجاد صلح میان حماس و صهیونیستان و همچنان بازسازی نوار غزه بود و به همین دلیل با عنوان «هیئت غزه» مورد تأیید شورای امنیت سازمان ملل قرار گرفت. اما زمانی که ترامپ منشور هیئت صلح را در «مجمع جهانی اقتصادی» معرفی کرد، حتی نام اسرائیل و غزه در منشور ذکر نشده بود و این هیئت به عنوان یک نهاد یا سازمان جهانی معرفی شد که مأموریتش حل تمامی منازعات جهانی و تلاش برای صلح و ثبات در سراسر جهان است.

ترامپ از ۶۰ کشور جهان برای عضویت در این هیئت دعوت کرد که تنها ۲۵ کشور دعوت او را پذیرفتند. همچنان، کشورهای عضو در ازای عضویت دائمی موظف به پرداخت یک میلیارد دالر هستند.

به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور ایالات متحده، دونالد ترامپ، قصد دارد از طریق هیئت صلح، سازمان ملل را تضعیف کند و هیئت صلح را به عنوان نهادی معرفی نماید که می‌تواند جایگزین سازمان ملل شود. ترامپ ده‌ها برنامه سازمان ملل را که برای نجات زندگی مردم طراحی شده‌اند نادیده گرفته و بودجه آن‌ها را مسدود کرده است. همچنان، سهم مالی کشورهای عضو که موظف به پرداخت آن هستند، به میزان چشمگیری کاهش یافته است.

دولت ترامپ از سازمان جهانی صحت، نهادهای مرتبط با تغییرات اقلیمی و توافقات بین‌المللی اقلیمی خارج شده و کمک مالی به صندوق جمعیت سازمان ملل را نیز قطع کرده است؛ صندوقی که حمایت و حفاظت از زنان و دختران در مناطق بحرانی و درگیری جنگ را بر عهده دارد.^۱ علاوه بر این، ایالات متحده از ۳۳ نهاد وابسته به سازمان ملل نیز خارج شده است؛ این اقدام به وضوح نشان می‌دهد که ترامپ قصد دارد با تضعیف سازمان ملل، هیئت صلح را تقویت کند.

هدف از این تحلیل، روشن ساختن این مسئله است که هیئت صلح چیست، اهداف آن کدامند و آینده این هیئت چگونه خواهد بود.

محتوای هیئت صلح ترامپ

هیئت صلح ترامپ دارای منشوری است که شامل مقدمه، سیزده فصل و ۱۳ ماده می‌باشد. در مقدمه منشور به ضرورت ایجاد نهادی جهانی برای صلح و اهمیت ائتلاف بین‌المللی دولت‌ها به منظور تحقق صلح پرداخته شده است.

ماده اول: در این ماده منشور، اهداف و وظایف هیئت صلح مشخص شده‌اند که به شرح زیر است:

هیئت صلح یک سازمان بین‌المللی است که هدف آن ایجاد ثبات، بازگرداندن حکومت‌های قانونی و قابل اعتماد و تأمین صلح پایدار در مناطقی است که تحت تأثیر منازعات قرار دارند یا تهدید به درگیری می‌شوند. بر اساس این منشور، هیئت صلح موظف است با رعایت قوانین بین‌المللی و مکانیزم‌های تصویب‌شده در منشور، مأموریت ایجاد صلح در جهان را اجرا نماید.²

ماده دوم: در این ماده، به اعضای دولت‌ها و مسئولیت‌های آن‌ها پرداخته شده است: عضویت در هیئت صلح محدود به دولت‌هایی است که توسط رئیس هیئت دعوت شده و رضایت خود را برای پذیرش منشور اعلام کنند.

ماده سوم: در این ماده منشور به شیوه عملکرد هیئت صلح اشاره دارد:

الف) هیئت صلح از دولت‌های عضو تشکیل شده است.

ب) هیئت صلح در مورد تمام پیشنهادهای خود رأی‌گیری می‌کند؛ این شامل بودجه سالانه، ایجاد نهادهای فرعی، تعیین مقامات اجرایی ارشد و تصمیمات سیاسی مهم مانند تصویب توافقات بین‌المللی و آغاز ابتکارات جدید برای تحقق صلح است.

ج) هیئت صلح حداقل سالی یک‌بار جلسه رأی‌گیری برگزار می‌کند و در زمان‌ها و مکان‌های دیگر نیز بنا به پیشنهاد رئیس، امکان برگزاری جلسه وجود دارد. دستور کار جلسات پس از اطلاع‌رسانی و اخذ نظر دولت‌های عضو و تأیید رئیس توسط هیئت اجرایی نهایی می‌شود.

د) هر دولت عضو یک رأی دارد.

هـ) تصمیم‌گیری‌ها با اکثریت دولت‌های حاضر انجام می‌شود، مشروط بر تأیید رئیس. در صورت برابری آرا، رئیس می‌تواند رأی خود را اعمال کند.

و) هیئت صلح با هیئت اجرایی جلسات منظم برگزار می‌کند؛ دولت‌های عضو توصیه‌ها و دستورالعمل‌های خود را ارائه می‌دهند و هیئت اجرایی گزارش عملکرد و تصمیمات خود را ارائه می‌دهد. این جلسات حداقل هر فصل (quarterly) برگزار می‌شوند و زمان و مکان آن توسط هیئت اجرایی تعیین می‌شود.

ز) دولت‌های عضو می‌توانند با موافقت رئیس، از طریق نماینده ارشد جایگزین در همه جلسات شرکت کنند.

ح) رئیس می‌تواند سازمان‌های منطقه‌ای ادغام اقتصادی را برای مشارکت دعوت کند، مشروط بر آنکه مناسب بدانند.

ماده چهارم: در این ماده منشور، هیئت اجرایی معرفی شده است:

هیئت اجرایی توسط رئیس تعیین می‌شود و متشکل از رهبران با شهرت جهانی است.

اعضای هیئت اجرایی برای دوره‌های دو ساله انتخاب می‌شوند و قابل برکناری توسط رئیس هستند و تمدید دوره آن‌ها بر اساس خواست رئیس انجام می‌شود.

هیئت اجرایی یک مدیر اجرایی دارد که نامزد آن توسط رئیس معرفی شده و با رأی اکثریت هیئت اجرایی تأیید می‌شود.

بر اساس بند دوم ماده دهم منشور، هیئت صلح زمانی منحل می‌شود که رئیس آن ضروری یا مناسب بداند، یا در پایان هر سال فرد (odd-numbered year)؛ اما اگر رئیس هیئت تا ۲۱ نومبر همان سال فرد تمدید هیئت را تصویب کند، هیئت منحل نمی‌شود.³

هیئت صلح ترامپ محور

با بررسی منشور هیئت صلح، آشکار می‌شود که این هیئت نه یک سازمان بین‌المللی واقعی، بلکه سازمان شخصی ترامپ است. دلیل این مدعا تفویض اختیارات گسترده به خود او و تعیین موقعیت ریاست مادام‌العمر است. شواهد منشور به شرح زیر است:

رئیس هیئت: بر اساس بند دوم ماده سوم منشور، ترامپ خود را به عنوان رئیس هیئت معرفی کرده است؛ این اقدام برخلاف اصول دموکراتیک است، زیرا رئیس هر سازمان بین‌المللی باید بر اساس اکثریت آرا اعضای دولت‌ها انتخاب شود.

اختیارات ویژه رئیس: طبق بند دوم ماده سوم، رئیس می‌تواند با اختیار ویژه، نهادهای فرعی هیئت را ایجاد، تغییر یا منحل کند تا مأموریت هیئت صلح محقق شود.

هیئت اجرایی: در ماده چهارم، نخستین بند اختیارات نامزد کردن رئیس هیئت اجرایی نیز به ترامپ واگذار شده است. علاوه بر آن، تصمیمات هیئت اجرایی با اکثریت آراء اعضای حاضر اتخاذ می‌شود، ولی رئیس هر زمان می‌تواند آن را وتو کند.

تعدیل منشور: ماده هشتم منشور مربوط به اصلاحات است و در بخش پایانی آن ذکر شده است که هرگونه اصلاح تنها پس از تأیید رئیس (ترامپ) قابلیت اجرا دارد.

تصمیم‌گیری مستقل رئیس: ماده نهم منشور مقرر کرده است که رئیس نماینده هیئت می‌تواند مطابق منشور، تصمیمات (resolutions) یا هدایت‌های دیگر برای اجرای مأموریت هیئت صادر کند؛ بدین معنی که ترامپ می‌تواند بدون مشورت با دولت‌های عضو، تصمیم‌گیری و هدایت‌هایی صادر کند که اعضا موظف به پذیرش آن هستند.

عضویت محدود به دعوت رئیس: طبق ماده دوم، تنها دولت‌هایی می‌توانند عضو هیئت شوند که توسط رئیس هیئت (ترامپ) دعوت شده باشند و بدون رضایت او هیچ دولت دیگری امکان عضویت ندارد.

مدت عضویت: براساس بند دوم ماده دوم، عضویت هر دولت تنها برای سه سال اعتبار دارد، مگر آنکه رئیس تصمیم بگیرد آن دولت پس از سه سال نیز باقی بماند.

با توجه به این مواد، واضح است که هیئت صلح ترامپ نه یک سازمان بین‌المللی مستقل برای برقراری ثبات جهانی است و نه به عنوان یک نهاد جهانی واقعی ظاهر می‌شود، بلکه نهادی است که به طور ویژه برای اهداف شخصی ترامپ ایجاد شده و تمام اختیارات آن در دست اوست. بنابراین در بخش بعدی، اهدافی که ترامپ از طریق این هیئت دنبال می‌کند، مورد بحث قرار خواهد گرفت.

اهداف ترامپ از تأسیس هیئت صلح

به طور کلی می توان گفت که ترامپ از طریق هیئت صلح به دنبال دستیابی به اهداف زیر است:

۱. **اهداف اقتصادی:** ترامپ شخصی مبتنی بر ارزش ها نیست، بلکه دیدگاهی تجاری دارد و مسائل را از منظر سود و منفعت می نگرد. او از هیئت صلح برای دستیابی به اهداف اقتصادی زیر استفاده می کند:

- **دریافت و کنترل منابع مالی:** هر دولت که به عضویت هیئت پذیرفته شود، موظف است یک میلیارد دلار به هیئت واریز کند. طبق ماده دوم و بند دوم منشور، ترامپ در تصمیم گیری هیئت استقلال دارد و می تواند این منابع مالی را به دلخواه خود مصرف کند. همچنین دوره سه ساله عضویت برای دولت هایی که بیش از یک میلیارد دلار در سال اول به هیئت کمک کنند، اعمال نمی شود و رئیس می تواند تمدید عضویت آن ها را نیز تأیید کند.

- **سود اقتصادی از حل منازعات جهانی:** ترامپ قصد دارد با حل منازعات موجود و آینده از طریق هیئت صلح، همزمان منابع طبیعی و کمک های مالی کشورهای درگیر را جذب کند؛ به این معنا که صلح به نفع کشورها اجرا می شود، اما به طور متقابل منافع مادی برای ترامپ و هیئت ایجاد می شود.

- **کنترل بازسازی غزه:** ترامپ می خواهد منابع مالی بازسازی غزه تحت کنترل او باشد تا بتواند از کشورهای عربی و دیگر کشورها کمک جمع آوری کرده و طبق میل خود مصرف کند.

- **تخصیص قراردادها به شرکت های امریکایی:** ترامپ مایل است شرکت های امریکایی در بازسازی غزه مشارکت داشته باشند تا از این طریق بودجه و اقتصاد ایالات متحده تقویت شود.

- **کنترل بندر دریایی غزه:** از طریق مدیریت بندر غزه، ترامپ قصد دارد مزایای اقتصادی کسب کند.

۲. **اهداف امنیتی:** ترامپ می خواهد سیستم امنیتی جهانی از طریق هیئت صلح تحت کنترل او قرار گیرد:

- جلوگیری از فعالیت های حماس در غزه؛

- تأمین امنیت دائم اسرائیل؛

- مهار ایران در خاورمیانه؛

- حفظ منافع امنیتی خود در حل بحران ها و منازعات بزرگ جهانی.

۳. **اهداف شخصی و سیاسی:** ترامپ از هیئت صلح اهداف شخصی و سیاسی نیز دارد:

- معرفی خود به عنوان رهبر جهانی و شخصیتی که صلح جهانی را برقرار می کند؛

- نامزد شدن دوباره برای جایزه نوبل صلح در سال آینده؛

- حتی در صورت پایان دوره ریاست جمهوری در ایالات متحده، همچنان رئیس هیئت خواهد بود و در

امور جهانی دخالت می کند و خود را رهبر بین المللی معرفی می نماید؛

آیا این هیئت برای صلح غزه ایجاد شده است؟

در ابتدا، هدف هیئت صلح ایجاد آتش بس دائمی میان حماس و رژیم صهیونیستی اسرائیل، بازسازی غزه و تأسیس نهادی برای مدیریت امور غزه بود. اما پس از اعلام رسمی هیئت صلح، مشخص شد که در منشور هیچ اشاره‌ای به غزه نشده و هیئت به عنوان یک سازمان جهانی معرفی شده است. ترامپ قصد دارد هیئت را به عنوان یک نهاد جهانی ایجاد کند و یک نهاد فرعی تحت عنوان «هیئت اجرایی غزه» را زیر چتر آن تشکیل دهد. اعضای این هیئت اجرایی شامل شخصیت‌های سیاسی و اقتصادی برجسته‌ای از جمله:

وزیر امور خارجه امریکا، مارکو روبیو (Marco Rubio)، نماینده ویژه، استیو ویتکوف (Steve Witkoff)، مشاور سابق رئیس‌جمهور، جرد کوشنر (Jared Kushner)، نخست‌وزیر سابق بریتانیا، تونی بلر (Tony Blair)، دیپلمات، سابق سازمان ملل، نیکولای ملادینوف (Nickolay Mladenov)، بازرگان مارک رووان (Marc Rowan)، رئیس بانک جهانی، اجای بانگا (Ajay Banga)، معاون و مشاور سیاست رئیس‌جمهور و رابرت گابریل (Robert Gabriel). برنامه این است که هر عضو مسئول بخش مشخصی از ثبات و موفقیت بلندمدت غزه باشد، از جمله: ظرفیت‌سازی حکومتی، روابط منطقه‌ای، بازسازی، جذب سرمایه‌گذاری، تأمین مالی کلان و بسیج منابع.

به هیئت اجرایی غزه، برخی دیگر از اعضای منطقه‌ای و بین‌المللی نیز افزوده خواهند شد، از جمله: وزیر امور خارجه ترکیه، هاکان فیدان (Hakan Fidan)، وزیر امور استراتژیک قطر، علی الشوادی (Ali Al-Thawadi)، رئیس دستگاه اطلاعات عمومی مصر، حسن رشاد (Hassan Rashad)، وزیر همکاری‌های بین‌المللی امارات، ریم الهاشمی (Reem Al-Hashimy)، بازرگان اسرائیلی-قبرسی، یاکیر گابی (Yakir Gabay) و هماهنگ‌کننده ویژه سازمان ملل برای روند صلح خاورمیانه، سیگرا کاک (Sigrid Kaag).⁴ نکته قابل توجه این است که در منشور و هیئت اجرایی غزه هیچ نماینده فلسطینی حضور ندارد. برخی مصاحبه‌های الجزیره با فلسطینیان نشان می‌دهد که آن‌ها این هیئت را از واقعیت زندگی خود دور می‌دانند و معتقدند که طرح ایالات متحده برای غزه بیشتر یک رؤیا است و تحقق آن به آسانی ممکن نیست.⁵

آینده هیئت صلح

سه سناریوی محتمل برای آینده هیئت صلح وجود دارد:

سناریوی موفقیت: هیئت می‌تواند نقش سازنده‌ای در حل منازعات بین‌المللی، به‌ویژه غزه و اوکراین، ایفا کند. با این حال، این سناریو ضعیف به نظر می‌رسد، زیرا:

- قدرت‌های بزرگ جهان، مانند چین، روسیه و اتحادیه اروپا، عضو هیئت نیستند؛
- موفقیت هیئت نیازمند عضویت طرف‌های درگیر در منازعه است تا تصمیمات آن الزام‌آور شود؛ بدون عضویت روسیه و اوکراین، بناء تصمیمات هیئت فاقد وجاهت اجرایی خواهد بود؛
- موفقیت تصمیمات هیئت در غزه نیز منوط به تضعیف واقعی حماس، همکاری فلسطینیان و حمایت مالی کشورهای عربی است که در حال حاضر با چالش مواجه است.

سناریوی موفقیت محدود: برخی از منازعات ممکن است حل شوند تا اهمیت و عملکرد هیئت به جهان نشان داده شود، اما منازعات پایدار یا جدید، مانند هند و پاکستان، احتمالاً حل نخواهند شد.

سناریوی ناکامی: این سناریو از دیدگاه بسیاری محتمل‌تر است، زیرا:

- هیئت در واقع هیئت صلح جهانی نیست، بلکه هیئت شخصی ترامپ است که تمام اختیارات را در دست دارد؛
- قدرت‌های بزرگ مانند چین، روسیه و اتحادیه اروپا عضو هیئت نیستند؛
- اکثر کشورهای جهان عضو هیئت نیستند و بنابراین ملزم به اجرای تصمیمات هیئت نمی‌باشند؛
- در غزه احتمال بازگشت حماس و مخالفت فلسطینیان با فرآیند مورد نظر ترامپ زیاد است؛
- اهداف شخصی و اقتصادی ترامپ از طریق هیئت نیز می‌تواند باعث ناکامی واقعی هیئت در تحقق مأموریت صلح شود.

نتیجه‌گیری

هیئت صلح ترامپ در ظاهر برای پایان دادن به جنگ غزه و حل منازعات بین‌المللی ایجاد شده است، اما بررسی منشور نشان می‌دهد که این هیئت نه یک سازمان بین‌المللی بی‌طرف، بلکه نهادی تحت کنترل شخصی ترامپ است. اختیارات کلیدی مانند دعوت اعضا، وتوی تصمیمات، اصلاح منشور، تعیین اعضای هیئت اجرایی و حتی انحلال هیئت، همه در دست رئیس (ترامپ) است. ترامپ از این هیئت سه نوع هدف را دنبال می‌کند:

اهداف اقتصادی؛ دریافت یک میلیارد دلار بابت عضویت دولت‌ها، کسب منافع مالی از حل منازعات، کنترل بودجه و قراردادهای بازسازی غزه و بهره‌برداری از بندر دریایی غزه.

اهداف امنیتی؛ تضعیف حماس، تضمین امنیت رژیم صهیونیستی اسرائیل، محدود کردن نفوذ ایران و حفظ منافع امنیتی آمریکا در منازعات جهانی.

اهداف شخصی و سیاسی؛ معرفی خود به عنوان رهبر جهانی و شخصیت برقرارسازنده صلح، نامزد شدن دوباره برای جایزه نوبل صلح، و حفظ رهبری هیئت صلح حتی پس از پایان دوره ریاست‌جمهوری در آمریکا، با تأثیرگذاری مستقیم بر امور جهانی و خود را به عنوان رهبر بین‌المللی معرفی کردن.

علاوه بر این، تحلیل مکانیزم‌های عملیاتی هیئت در خصوص غزه نشان می‌دهد که این ابتکار با کمبود نمایندگی مشروع فلسطینی مواجه است. نه تنها در منشور هیئت صلح اشاره‌ای به غزه نشده، بلکه در طرح هیئت اجرایی غزه نیز نمایندگی فلسطینی وجود ندارد؛ این امر مشروعیت این طرح را به شدت زیر سؤال می‌برد و احتمال می‌دهد که فلسطینیان این فرآیند را تحمیلی بدانند و در مرحله اجرا با مقاومت، بی‌اعتمادی و شکست مواجه شود.

با توجه به عدم مشارکت قدرت‌های بزرگ مانند چین، روسیه و اتحادیه اروپا، نبود نمایندگی فلسطینی و مقاومت داخلی در غزه، احتمال موفقیت هیئت صلح ترامپ بسیار پایین است و این هیئت ممکن است در دستیابی به اهداف اعلام‌شده شکست بخورد.

منابع

¹ AJC. "5 Things to Know About Trump's Board of Peace", January 27, 2026, Access [link](#):

² Jacob Magid. "Full text: Charter of Trump's Board of Peace", The Time of Israel, 18 January 2026, Access [link](#):

³ Ibid.

⁴ Edward P. Djerejian. "What Comes Next for Gaza and Trump's Board of Peace", January 29, 2026, Access [link](#):

⁵ Al Jazeera and News Agencies. "Trump launches Board of Peace at signing ceremony in Davos", 22 Jan 2026, Access [link](#):

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می‌باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش‌های دقیق و بی‌طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی‌ها در افغانستان و منطقه فعالیت می‌کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

: +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org